

[Transcript] Dagens Eko / De topphemliga läckorna som skakat USA

Hallå, det här är nyhetspodden Dagens Eko. Nu börjar vi.
Bortorbjörn, hur stort problem har USA med underrättelselecker?
De har ett stort problem. Det är tydligt att de måste göra allt de kan för att stoppa det här.
Det här är Dagens Eko med Robin Olin.
I dag. Därför misslyckas USA med att stoppa topphemliga läcker.
Drönbilder visar ett tungt militärfordon som kört in på grusplanen framför ett av husen i den lilla orten Dytton i Massachusetts, USA.
Bakom står en insatsstyrka från FBI med dragna vapen riktade mot en ung man i röda shorts.
Med händerna sträckta över huvudet backar han långsamt och låter sig sen gripas med handklovar.
I dag har Justice Department arrestat Jack Douglas Tashira i kontakt med en investigation till en avståndsförsörjning, avståndsförsörjning, avståndsförsörjning, avståndsförsörjning, när 21-åriga Jack Tashira anställde det amerikanska flygvapnet sen körs iväg från familjegården den 14 april.
Misstänkt för att ha läckt topphemliga dokument så är han den senaste i en lång rad av amerikanska militärer som av olika skäl gjort likadant.
Gäster Bortorbjörn Ek, programledare på Podden Gräns.
Ja, Bortorbjörn. Rätt igång väntar nu för Jack Tashira.
Men jag tänker att vi börjar med hur USA hanterat såna här läcker tidigare.
Vad skulle du börja den historien?
Då tycker jag att vi ska backa bak till det som ändå är läckornas läcke.
De ursprungliga Pentagon Papers.
Det är som Daniel Ellsberg läcke 1971 och då handlar det om Vietnamkriget.
Det är egentligen en stor intern utredning om hur USA har agerat i Vietnam och som då visar hur man har lagt sig i val, hur man ska älda på er i kriget, hur man har sagt det en sak offentligt och gjort något annat under bordet.
Och jag tänkte att det var okej. Jag har, i min siffra, miljoner av dokumenter.
Jag kommer inte att vara en av den här systemen av att lägga mer.
Den säkerhetsklassad analytiker som blir leds på att höra i kortet hur USAs regering ljuger och har ljugit om kriget.
Han heter då Daniel Ellsberg och han bestämmer sig för att försöka avslöja det här.
Det där gör han genom att egentligen varje kväll efter jobbet så bär han ut en bunt dokument i sin lilla portfölj.
Och så drar han iväg till en kopiator på nätet och står där och kopierar liksom som förr i tiden, alltså sida för sida.
Det här tar tid. Det är alltså 7 000 sidor någonstans.
Det är till och med så att han ibland tar ditt barnen som får hjälpa till.
Varför det?
Förmodligen för att han inte kunde lämna honom själv hem.
Och så går han med dem där först till kongressen.

Sen går han vidare till New York Times och även Washington Post blir också inblandad. Han drivs ju av en väldigt starkt rättspat och som sitter i intervjuer och säger att får han tio år i fängelse eller vad det nu skulle bli så är det ingenting jämfört med de 50 000 amerikanska familjer som har förlorat en anhörig i Vietnamkriget.

Ja, och så är läckan alltså ute.

Men vad hände med Daniel Ellsberg? Vad gör USA med honom?

Han blir ju åtalad under en lagstiftning som heter The Espionage Act och den där är från 1917.

Den kommer så till när USA går in i första världskriget och då enkelt uttryckt är det då kriminellt att samla in och röja försvarsuppgifter som kan skada USA. Daniel Ellsberg, han ställs in för 1.

Sen är det faktiskt så här att han blir friad.

Men det beror då på att statens utredare har begått en massa grova fel och det kommer bland annat fram då att man ska bruttys in hos Ellsbergs psykiatrik för att försöka hitta komprimerande material.

Så att alla de är fel än gör så att domarna lägger ner hela den här rätta gången.

Han får ju en typ av hjältegloria, inte minst bland de med kritikerna, viet namn krigskritikerna.

Jag tror jättemånga känner igen dig.

Den här historien blir film, till exempel, senare också.

-Do you have the papers? -Not yet.

Stick i dimm av tobaksrökvarlar över redaktionen

om du springer runt med så uppkavlade ärmar och smälla manusbuntar i bord och tryckpressar så glad i gång.

The way they line, those days have to be over.

Mycket av Storren runt Ellsberg, det handlar ju just om det där med visser blåsare.

Det är väl nästan här någonstans som det begreppet blir väldigt etablerat.

Men bortorbyn, jag tänker, oavsett vad man tycker om viet namnkriget och Daniel Ellsberg så måste det ju vara ett problem för militären i USA att det läcker ut hemliga uppgifter på det här sättet.

Att den kan ta med sina barn och bara kopiera och skicka ut dem.

Det ser ju inte bra ut. Gör dem nåt för att komma åt det efter det här?

Så här va, det drar igång en debatt om den här espionageäkt på den här tiden i den här vevan.

Det är klart att det fanns då och det finns nu, förstås, ett behov för staten att skydda försvarshemligheter och sådant som kan skada landet.

Under ett antal årtioner så döms ett antal militärer

i kortare fängelsestraf för att ha läckts sådana hemliga information.

Men den kanske mest uppmärksammade dom, men den kommer ju 2013.

För att förstå det så kan man starta några år innan.

2009 sitter den underrättsanalytiker på en bas i Irak

och stoppar in en sådan här. Du vet en CD-skiva som man hade förr som man kunde bränna.

Ja, det har också blivit åldskog.
Det är väldigt åldskog.
Tänk till en sån där hon skriver Lady Gaga.
En sån skiva stoppar en analytikinit i en dator.
Det står Lady Gaga på följa?
Ja, precis. Det är som att du har mer än skiva till jobbet,
så nu ska jag lyssna på Lady Gaga.
Den som gjorde det här heter Bradley Manning.
Och vad händer med den här CD-skiva?
Bradley Manning tar med sig den där ut
och för vidare informationen.
Det är jättemycket information som kommer ut här.
Det rör sig om till en runt 750 000 topphämningadokument
som Manning då lämnar över till Wikileaks.
Images like these, American soldiers opening fire
from an Apache helicopter.
Oh yeah, look at that, right through the windshield.
On what would turn out to be civilians, including children.
Och nu när det här bräker, då blir det uribriker av hela världen.
Man avslöjer bland annat hur den amerikansk helikopter
skjuter ner civila visare sig och även reportrar i Irak.
Det här skakar de ordentligt hos myndigheterna.
De börjar ju utreda och jaga den här läcken.
Och då är det så att Bradley Manning har kattat
att man förtrotts åt en nätkomp som är en hackare.
Han röjer det här, han berättar för FBI
och de slår till mot Bradley Manning ikvajt.
Bradley Manning döms till 35 års fängelse.
Nånstans visar hur allvarligt lagstiftningen ser på den här typen av brott.
Och blir det någon diskussion kring det då, som det blev efter Ellsberg?
Det är precis det som händer.
Nu börjar man snacka om den här espionage-akt igen.
För det finns ju några krångliga bitar i det här.
Du har ju på ena sidan en visserblåsare
som informerar medborgarna om att det begås till exempel krigsbrott,
att den regering mörkar och vilser leder.
På andra sidan har man ju då en agent som har rekryterat
som en utländske underrättelse tjänst
och som säljer ut landets försvarshämligheter.
Ja, där klart, det där är ju något helt annat.
Men de här två, de klumpas ju liksom ihop
tillsammans sak under den här espionage-akt, menar en del då.
Ja, och det är ju ingen som menar att märning
skulle vara en espion eller hur, liksom anställda av utländsk makt.

Nej, precis. Däremot menar jag en del att det som mörning röjer kan användas av andra för att skada USA.

Alltså 2017 är det så att Bradley Manning då har ju bytt kön och nu heter hon Chelsea Manning.

Så Chelsea Manning benodas då faktiskt av president Obama.

Men i samband med det här så får också han fråga er om det här på något sätt skickas signaler som kan uppmuntra fler att läcka hemligt material.

Men han svarar ju då att han tycker att hon har fått ett tillräckligt hårt straff.

Om man förstår att det är svårt det här som du säger och ena sidan yttrandefriheten och visseblåsare som ska kunna påvisa då om det sker saker som är dåligt och behöver komma fram och andra sidan problemet som det måste vara för militärer nu.

Så att det bara fortsätter att läcka på det här sättet.

Ja precis. Den här diskussionen kommer hela tiden.

Det var samma sak med Edward Snowden.

Han läckte med sig dokumenten om hur USA spionerar på världen och även egna medborgare sen drog han till Ryssland.

Han har ju då också åtalas under det spionersäkt i sin frånvaro.

Ännu tydligare kanske en del tycker Wickel X-grunderan Julien Assange.

Han sitter ju fortfarande i Storbritannien och i USA vill ha honom utlämna och förra åtal av honom under den här lagstiftningen.

Men ingen av dem har ju dömt sig än och vi vet inte vad straffen eventuellt skulle landa i.

Men för att förstå det är hur hårt USA egentligen straffar militärlektorn och nu mer på senare tid. Finns det något annat fall man kan titta på eftermörning?

Det finns ett fall till och det är intressant och det är inte heller att ligga upp märksammat.

Hur har du skrivit dokumenten?

Jag skrivit dokumenten och jag följde det och satt det i min tajt som jag var att använda den dagen under min tajt och åkte ut.

Det handlar om en realitelly winner och det är som en 25-årig kvinna som jobbar åt ett företag som anlitar det.

Det handlar om en realitelly winner och det är som en 25-årig kvinna som jobbar åt ett företag som anlitat av NSA och det är då National Security Agency.

Hon sitter på jobbet och så får hon syn på en rapport som beskriver hur rysslands militärer under ett tjänst GRU gör hackningsoperationer mot amerikanska presidentvalet 2016.

Det där blir ju helt intressant. Hon skriver ut den här rapporten och så viker hon ihop den och stoppar in den i sina strumpyxer och går ut därifrån.

[Transcript] Dagens Eko / De topphemliga läckorna som skakat USA

Posteren där till en online tidning som publicerar är hon vill ju då att det här ska komma ut men det beslutar ju att hon röjer hemlig information och döms till mer än fem års fängelse. Trots att det här kan ju liksom kanske inte direkt skada USAs försvarsdepartement eller militär hemligheter amerikanska soldater utomlands. Utan det handlar om hur ryssland agerar mot USA men det anses ändå vara så halvåligt för att hon har den här säkerhetsklassningen. Och varför gör hon det här av användels, strumpyxerna och liksom får ut den här informationen? Hon drivs ju av det här med att Donald Trump har liksom förnekat rysk inblandning i presidentvalet och när hon ser de här uppgifterna den här rapporten då vill hon få ut den här sanningen som hon ser det. Men det vi kan lära oss här är att även en sån här liten läcka om man får kalla det till bara en tidning, att hon mer än källa kan leda till ett hårt fängelsestraf. Ja precis, det är också så att de här personerna som har en såna säkerhetsklassning har ju fått mycket utbildning, man kan ju inte gå igenom en sån och inte veta vad konsekvenserna blir om man röjer såna här uppgifter. Dagen efter gripandet såförs Jack Teixeira in i en federal domstol i Boston och förhöra åtalst punkterna mot honom. Och var förklarad på två städer. Retention och transmission av nationell defens information och en villfull utställning av klassifierade dokument. De är de som har en maximalt sentens av 15 år. Och rättegångs-teknikar syns 21-åringen Kledde i Bersfängelse direkt. Han misstänks och har delat topphemliga dokument samt också olagligt har sökt i en databas med säkerhetsklassad information på ordet läcka för att se om FBI var honom på spåren. Han blir tilldelad en offentlig försvarare och domaren beslutar att han ska fortsätta hållas frihetsberövad. Reporter på plats beskriver hur det från åhörarna hörs någon Europa. Jag älskar ej Jack, han svarar. Och jag, dig också, pappa. Och jag är bortorbjörn. Vad vet vi så här långt om vad det är Tessira misstänks har gjort? Det som har kommit fram är att han ska publicera ett antal hemliga dokument i en chat-up som heter Discord. Han kallar sig därför OG. Det var rätt unga att ge dig den här gruppen, tydligen.

[Transcript] Dagens Eko / De topphemliga läckorna som skakat USA

De ska ha chatt om allt möjligt, bland annat datorspel.
Men de ska också drage någonstans mot höger och gullande och uttryckts rasistiskt.
Han visste sig som ledare av den här gruppen och han var som ledare av den här gruppen.
Han vill att det ska vara en typ av supersoldernas samdelning.
En form för att vara fint med Gud.
En bra arm och sånt.
Och sen är det då hur han har kommit över det här.
Jag är alltså Jack Tessira. Han ska jobba som IT-tekniker i flygvapnet.
Han ska ha hög säkerhetsklass och jobba inom och under ett sområde.
En del tror att han ska kunna komma åt det materialet genom att han har haft koll på hårdvaran.
Du tänker en nätverkstekniker. Du vet ju vad de gör och det håller på med alla de här.
Jag har ingen aning om vad de gör.
De har hela driften, hela logistiken, alla surrar, alla kablar och så där.
Men alltså det här är ju känsliga grejer.
När han har uppgiftat om ukranisförsvar och hur USA ska spionera på allierade.
Det har varit pinsamt.
Vi vet ju inte exakt hur han har gjort, men det finns ju uppgifter om att han bland annat ska ha fotet av ett papper som ligger på en köksbänk och ladda upp den här bilden.
Så det vet ni om att han då kanske har fått ut fysiska handling.
Men det går ju också att ha en mobilskund. Det är ju enkelt nu mer att få ta av skärmar.
Så har du det där svart på vitt.
Men det är ändå någonting som fortfarande är lite öldskull.
Att de har fysiska afira papper, liksom, att han går runt med.
Ja, det är ju det och på något sätt är det ju som att det ändå slutar i det här väldigt handgripliga utbärandet av dokument.
En portfölj i 1970, det kanske är en mobil, 2023.
Men det ska ändå ut fysiskt.
Och vet vi någonting om vad han kan ha haft för motiv?
Varför han då ville att föra ut de här uppgiften och dela dem?
Det har ju verka av det man har läst och sett först nu.
Så att det ska på något sätt vara för att imponera på kompisarna i den här tjättgruppen.
Att någonstans skryta med den här hemliga kunskapen och få respekt och få status.
Det är klart att det här märker vi, det skiljer sig en hel del från de där visseblåserna.
Vi har pratat om tidigare som om någon form av inre övertygare som att göra något större.
Men om det nu i det här läget då inte verkar som att det finns de här ideologiska motiven som du beskrivit som Ellsberg och Märning och Snowden haft.
Att de vill avslöja ojämtheter i den amerikanska militären.
Finns det ändå dem som står på Teixeira sida så att säga?
Jag tycker att det han gjorde var rätt.
Det har ju kommit fram en del sådana röster.
Madi och Retailer Green till exempel, hon är ju republikan och hon tvittrar om att Teixeira är en vit, kristen, kille som är mot krig.
Och hon tar liksom in det här i en diskussion om USAs engagemang i Ukraina.
Och sen har vi då tack Rukalsson till exempel medieprofilen på Fox News.

[Transcript] Dagens Eko / De topphemliga läckorna som skakat USA

Han förberedde krav, därför att han är kriminell.

Det är hur Varsington verkar.

Ska man säga att det är verkligen den sista sakna?

Han har ju sagt någonstans att den enda synden här är att Teixeira har sagt sanningen.

Så det finns ju någon typ av politisering av den här händelsen och kanske också

de villiga att göra Jack Teixeira till någon slags visselblåsare för den amerikanska höger.

För dem i den här högen som är mot amerikanska engagemanget i Ukraina då?

Ja precis.

Och slaget visar att det här inte är Ukraine-krig. Det är våra krig.

På den andra sidan här har inte de som försvarar läckorna utan de som gör allt för att stoppa dem.

Varför är det ett sådant problem för USA att det läcker så här?

Ja det kan ju handla ytterst om amerikanska soldaters liv, alltså om man har operationer,

planer, sånt som ska genomföra, det här är ju otroligt känsliga saker.

Och det är klart att om det där kommer ut typ som happ till höger och vänster

så kan man ju fiender använda det och slå tillbaka och skada trupperna ute på fältet.

Men sen är det klart att en stat måste ju också kunna ha en del som är hemligt

så till vidare att det kan röra statens säkerhet.

Tack, botobjörn.

Tack.

Idag onsdag ska Jack Teixeira upp i rätten igen.

Han riskerar ett långt fängelse straff.

Och det var allt från Dagens ECO. Vi hörs igen imorgon.

Programledare var Robin Olin, gäst, botobjörn Ek,

och vi som producerade heter Ludvig Jansson och Katja Magnusson.

Och lyssnar också på Podden Gräns, den hittar du i appen Sveriges Radioplay.